

●●●●● In 1997 besloot Hans Verhoeven zijn varkensstal te optimaliseren. Op een duurzame manier. Dat deed hij vol overtuiging en het leverde ook betere resultaten op. Voor mens en dier. Maar niet direct op zakelijk gebied. Het bleek nodig een betere onderhandelingspositie te verwerven. En zo is de Stichting Keten Duurzaam Varkensvlees (KDV) ontstaan.

Jaap de Wit jr., voorzitter Stichting Keten Duurzaam Varkensvlees

Op de bres voor milieu, dierenwelzijn en diergezondheid

Jaap de Wit jr. van Inkoop Oudewater (handelshuis in vee) is samen met Verhoeven één van de initiatiefnemers van de stichting. De Wit: "KDV is sinds 1997 hét keurmerk voor varkensvlees. Onze stichting is een samenwerkingsverband tussen Nederlandse varkensboeren, een slachterij, grossiers, slaggers, vleeswarenproducenten, retail-bedrijven en cateraars. Op dit moment zijn er zo'n 300 varkensboeren aangesloten. Een interessante ontwikkeling is dat door alle recente schandalen niet alleen het duurzaamheidsaspect belangrijker is geworden, maar ook de roep vanuit de consument om een transparante keten dominantier is geworden. Wij kunnen precies laten zien waar alles vandaan komt. We doen namelijk alles zelf, we benaderen de boeren, geven ze advies, we bouwen een relatie met hen op. We zijn geen organisatie die een stempeltje komt zetten en weer vertrekt", aldus De Wit.

Niet alleen lijstjes afvinken

"De varkenssector heeft een lange keten, van fokker naar mester, naar de handel die zorgt dat die voorgaande stappen soepel verlopen, dan krijg je de slachterij, de uitsnijderij, en vervolgens portioneren, verpakken en distribueren. Dat zijn best een

aantal schakels. Er wordt geroepen dat elke schakel gecertificeerd moet worden, en men wil dan van iedereen een stuk papier met een handtekening erop. Dat is een manier om iets te organiseren, maar wij geloven niet zo in een handtekening onderaan een stuk papier. Wij denken dat het beter werkt door mensen actief te begeleiden. Zo krijg je van twee kanten betrokkenheid. Sinds kort hebben we een ketencoach die boeren bezoekt. Die ketencoach is ook dierenarts en die loopt niet alleen lijstjes af, hij helpt de boeren ook om concrete stappen te maken. En dan steeds vanuit de vraag 'wat is er nodig om het beter te doen op het gebied van dierenwelzijn, milieu en vooral ook diergezondheid'. Op milieugebied speelt energiebesparing een belangrijke rol. De KDV zit inmiddels op 44% besparing, maar in 2016 willen we dat alle aangesloten varkenshouders energieneutraal zijn. En dat is net iets meer gevraagd dan op tijd de lampen uit te doen, dat vraagt om investeringen."

"Wat we ook doen, op het gebied van dierenwelzijn," vervolgt De Wit, "is nestmateriaal verspreiden voor de zeugen. Drachtige zeugen vertonen sleepgedrag, ze willen een nestje maken voordat ze gaan

werpen. Jute is daar ideaal voor. We hebben daarom een partij ingekocht en die verspreid onder de aangesloten boeren. Dat levert veel op. De zeugen kunnen daarin hun stress kwijt, waardoor ze eerder werpen, de biggen drinken daardoor sneller bij de moeder. Ze zijn gezonder enzovoort. Een boer zal daar niet direct iets van terugzien, qua opbrengst, maar hij weet dat het goed is voor zijn varkens. Dat soort relatief kleine

ondernemen als de diergezondheid achterblijft en dat wordt vervolgens ook door ons gecontroleerd. Er moet informatie gedeeld worden over het aantal dieren, over voer enzovoort. Wat voer betreft hebben wij de filosofie dat je niet met voeding moet proberen diergezondheid te verbeteren. Dat is symptoombestrijding, je moet het probleem oplossen. Dus voorkom stress, in plaats dat je - wat sommige boeren doen

voordeel oplevert voor de boer, maar De Wit stelt dat KDV al een paar keer voordeel heeft weten te behalen, en hij is er zeker van dat het nu ook weer gaat lukken. De interesse vanuit het buitenland voor de verduurzaming van de varkenshouderij met de initiatieven die KDV aandraagt, is voornamelijk beperkt. "Rusland en China zijn grote exportmarkten, maar die hebben hier geen direct belang bij. Vanuit Australië en het Verenigd Koninkrijk is er echter wel interesse. En er staat ook iets in Duitsland en België te gebeuren. "Natuurlijk zullen ze dan niet zo snel een Nederlandse partner zoeken om een duurzame keten te bouwen", aldus De Wit.

Hoe dan ook, de focus ligt voor KDV op dit moment op diergezondheid, reductie van antibiotica, waterkwaliteit en energieneutraal worden in 2016. En de man met wie het begon, varkenshouder Hans Verhoeven, heeft op zijn bedrijf een nieuwe demo-stal waar weer een aantal duurzame stappen worden gemaakt. Een nieuwe manier van afleiding voor de dieren, een nieuwe manier van luchtzuiveren waarbij geen luchtwassers en aanverwante chemische zaken gebruikt hoeven worden. De Wit: "Er zit nog genoeg ontwikkeling in, we blijven proberen goede dingen te doen."

Jacqueline Rogers

'De interesse vanuit het buitenland is voornamelijk beperkt'

dingen proberen wij als KDV te organiseren en faciliteren. Om de keten zo verder te verduurzamen."

Unieke positie

De positie die Jaap de Wit jr. als - van huis uit - inkoper inneemt, is volgens hem ideaal. "Wij praten zowel met boeren als met vleesverwerkers, we zien welke kant de markt opgaat en wat de boer kan. Wij kunnen de mogelijkheden die de boer heeft vertalen naar marktkansen en vragen uit de markt vertalen naar mogelijkheden op de boerderij." De Wit vergelijkt het met een zandloper, "er zijn heel veel boeren en heel veel vleesverwerkers, wij zitten daar precies tussenin."

De boeren die zijn aangesloten bij KDV moeten er, naast het betalen van een jaarlijkse fee, overigens wel wat voor over hebben. De Wit: "We vragen best veel van ze, ze moeten hun energieverbruik conscientieus bijhouden, het medicijngebruik, actie

- water gaat aanzuren. Het komt erop neer dat we met begeleiding de sector naar een hoger plan proberen te tillen. En dan kom je er niet met een afvinkbaar systeem."

Niet castreren

Een van de eerste en belangrijkste wapenfeiten van de KDV is de in 2007 genomen stap om varkens niet langer te castreren. "Dat is een stap geweest die onze boeren veel geld heeft opgeleverd. Een gecasteerd varken heeft meer voer nodig, hij wordt sneller vet en dat betekent dus meer spek dan vlees. Economisch gezien was het een logische stap, afgezien van het feit dat castratie voor mens (die het moet uitvoeren) en dier niet fijn is, maar de afzet wilde er niet aan. Wij hebben als KDV een deal gemaakt: 'wij gaan de varkens heel goed controleren op berenlucht en dan nemen jullie ze af.' Nu doet natuurlijk iedereen het, maar de eerste twee jaar wilde niemand eraan." KDV is ook bezig met een onderzoek naar antibiotica-reductie. Iets dat niet direct